Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI · Sınav 4 (Orta düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 4

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1	**SB.5.4.1** Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	Milletin kendi temsilcilerini seçmesi, yönetime katılmasıdır; bu demokrasinin temelidir. Cumhuriyetin ilanıyla egemenliğin millete ait olduğu yönetim biçimi resmîleşmiştir. Cumhuriyette millet egemenliğini seçimlerle, yani demokratik yollarla kullanır; bu yüzden iki kavram birbirini tamamlar.	Seçimle temsilci belirlemenin demokrasiyle ilişkisi **(4 p)** Cumhuriyette egemenliğin millete ait olması **(4 p)** İki kavramın birbirini tamamladığını açıklama **(4 p)** **Toplam: 12 p**
2	**SB.5.4.2** Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	Elif kurallara uymuş ve yardıma ihtiyacı olana öncelik vermiştir; genç ise kurala uymayarak başkalarının hakkını çiğnemiştir. Herkes Elif gibi davranırsa toplu taşıma düzenli ve huzurlu olur; sıraya uyulmazsa tartışmalar çıkar, güven ve düzen bozulur.	Davranışları doğru karşılaştırma **(5 p)** Düzene etkisine yönelik çıkarım **(8 p)** **Toplam: 13 p**
3	**SB.5.4.3** Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	Her öğrencinin düşüncesini ifade etme hakkı vardır; bir görüşe katılmamak o görüşü yok etme hakkı vermez. Öğrenci, arkadaşlarının hakkını çiğnemiştir. Farklı görüşler birlikte yer alırsa sorun daha iyi anlaşılır, en uygun çözüm bulunur ve herkes kendini değerli hisseder.	Davranışın hakkı çiğnediğini sorgulama **(6 p)** Farklı görüşlerin önemini açıklama **(6 p)** **Toplam: 12 p**
4	**SB.5.4.4** Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme	Adımlar: Kurumların resmî internet sitelerinden görevlerini incelemek; muhtarlığa gidip muhtardan bilgi almak; e-Devlet kapısındaki başvuru yollarını araştırmak. Parklar belediyenin sorumluluğunda olduğu için önce muhtar aracılığıyla ya da doğrudan belediyeye başvurmak uygundur; sorun çözülmezse CİMER'e başvurulabilir.	İki uygun bilgi toplama adımı **(6 p)** Muhtarlık / belediye seçimi **(3 p)** Gerekçe **(4 p)** **Toplam: 13 p**
5a	**SB.5.5.1** Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	1000 − 400 = 600 L	600 L **(4 p)** **Toplam: 4 p**
5b		Akarsu, göl ve yer altı suları daha az kullanılır, su kaynakları korunur. Çiftçiler daha az suyla ürün yetiştirir; kurak dönemlerde de üretim sürebilir, su için harcanan para azalır.	Doğaya etkisi **(4 p)** Çiftçilere etkisi **(4 p)** **Toplam: 8 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
6	**SB.5.5.1** Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	Zeynep'in bez çantası uzun süre tekrar tekrar kullanılır; atık oluşmaz ve kaynaklar korunur. Komşusunun bir kez kullandığı plastik poşetler çöp miktarını artırır; plastik doğada çok uzun sürede yok olduğu için toprağı ve suları kirletir, hayvanlara zarar verir. Zeynep'in davranışı kaynakları daha verimli kullanır.	Zeynep'in davranışının etkisi **(5 p)** Komşunun davranışının etkisi **(5 p)** Karşılaştırma sonucu **(3 p)** **Toplam: 13 p**
7a	**SB.5.5.2** İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	Haftalık birikim: 400 − 250 = 150 TL. 3 600 ÷ 150 = 24 hafta.	Haftalık birikim (150 TL) **(3 p)** 24 hafta **(3 p)** **Toplam: 6 p**
7b		Yeni birikim: 150 + 50 = 200 TL. 3 600 ÷ 200 = 18 hafta. 24 − 18 = 6 hafta önce alır.	Yeni süre (18 hafta) **(4 p)** Fark (6 hafta) **(2 p)** **Toplam: 6 p**
8a	**SB.5.5.2** İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	Bilet: 25 × 40 = 1 000 TL; yemek: 25 × 120 = 3 000 TL; toplam: 5 000 + 1 000 + 3 000 = 9 000 TL.	Bilet ve yemek tutarları **(3 p)** Toplam 9 000 TL **(3 p)** **Toplam: 6 p**
8b		Kalan: 9 000 − 4 500 = 4 500 TL. Öğrenci başına: 4 500 ÷ 25 = 180 TL.	Kalan tutar (4 500 TL) **(3 p)** Öğrenci başına 180 TL **(4 p)** **Toplam: 7 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.